

Europaudvalget

FOLKETINGET

REFERAT

AF 28. EUROPAUDVALGSMØDE

Dato: Torsdag den 8. maj 2014
Tidspunkt: Kl. 10.15
Sted: Vær. 2-133

Til stede: Eva Kjer Hansen (V), formand, Morten Bødskov (S), næstformand, Nikolaj Villumsen (EL), Jakob Ellemann-Jensen (V), Pia Adelsteen (DF), Mette Bock (LA), Per Stig Møller (KF) og Edmund Joensen (SP)

Desuden deltog: Udenrigsminister Martin Lidegaard

Formanden påpegede, at det var uheldigt, at regeringen havde bedt om møde i udvalget samtidig med en debat i salen.

Udenrigsministeren kunne godt se det uheldige i situationen, men måtte samtidig sige, at det var svært at sige nej til en invitation fra den amerikanske udenrigsminister, som han netop havde mødtes med.

L **Punkt 1. Rådsmøde nr. 3312 (udenrigsanliggender) den 12. maj 2014**

Udenrigsministeren forelagde punkterne på rådsmødet vedrørende udenrigsanliggender til orientering. Ukrainepunktet blev forelagt for lukkede døre.

L **1. Ukraine**

- *Politisk drøftelse/(Evt.) Rådskonklusioner*
- *JOIN (2014) 0012, SWD (2014) 0096*

Rådsmøde 3312 – bilag 1 (samlenotat side 2)
EUV alm. del (13) – bilag 405 (fortrolig) (udkast til aftalememo-
randum af 16/4-14 mellem EU og Ukraine) (dtfo.dk)
Det Europæiske Råd 20-21/03-14 – bilag 12 (reviderede
konklusioner fra mødet i DER 20-21/3-14)
Det Europæiske Råd 20-21/3-14 – bilag 10 (konklusioner vedr.
Ukraine fra mødet i DER 20-21/3-14)
EUV alm. del (13) - bilag 361 (fortroligt) (notat af 27/3-14 om
højre nationalisme i Ukraine) (dtfo.dk)
Det Europæiske Råd 6/3-14 – bilag 3 (stats- og
regeringschefernes erklæring af 6/3-14 om Ukraine)
EUV alm. del (13) – bilag 317 (fortrolig) (ambassadøranalyse II
fra ambassaden i Washington) (dtfo.dk)
EUV alm. del (13) – svar på spørgsmål 162 om en redegørelse
for menneskerettighedssituationen i Ukraine fra
udenrigsministeren
Udvalgsmødereferater:
EUV alm. del (13) – bilag 442 (fortrolig) (side 842, senest
behandlet i EUU 11/4-14) (dtfo.dk)
EUV alm. del (13) – bilag 420 (fortrolig) (side 810, behandlet i
EUU 3. april 2014 i forbindelse med afrapportering fra DER-
mødet 20-21/3-14) (dtfo.dk)
EUV alm. del (13) - bilag 392 (fortrolig) (side 757, behandlet i
EUU 14/3-14) (dtfo.dk)

Punktet blev behandlet for lukkede døre.

2. Naboskabspolitikken

– *Politisk drøftelse*

Rådsmøde 3312 – bilag 1 (samlenotat side 4)

Ministeren havde ingen bemærkninger til dette punkt.

3. Mellemøsten

– *Politisk drøftelse/Rådskonklusioner*

Rådsmøde 3312 – bilag 1 (samlenotat side 6)

Udvalgsmødereferater:

EUU alm. del (13) – bilag 393 (side 766, senest behandlet i EUU
14/3-14)

EUU alm. del (13) – bilag 253 (side 536, behandlet i EUU
17/1-14)

Udenrigsministeren: Det er længe siden, der har været en reel drøftelse blandt EU's udenrigsministre af konflikten mellem Israel og Palæstina. Senest var på det uformelle udenrigsministermøde i september sidste år. Baggrunden er, at forhandlingsforløbet mellem de to parter - og med USA som eneste eksterne aktør - siden den 29. juli sidste år har været behandlet som et eksklusivt anliggende mellem disse tre aktører. Det har været præmissen for forhandlingerne. EU har ikke været inviteret med ved forhandlingsbordet. EU's rolle har derfor groft sagt været at udtrykke klar støtte til de amerikanske fredsbestræbelser. Det har EU gjort. USA's udenrigsminister, John Kerry, der selv har engageret sig i forhandlingerne siden sidste sommer, meldte imidlertid den 1. maj ud, at der nu var brug for en timeout i fredsforhandlingerne. Det er på denne baggrund, vi på mandag skal have en rådsdrøftelse. Jeg vil i den forbindelse gerne orientere udvalget om den aktuelle situation.

Som nævnt har man fra amerikansk side nu meldt ud, at fredsforhandlingerne er sat på pause. Det er uvist, om det vil være muligt at gennemtvinge en forlængelse. Foreløbigt altså timeout i nogle uger, hvor Kerry og hans folk vil se situationen - og ikke mindst parterne - an. Den aftalte 9-måneders forhandlingsperiode udløb den 29. april. Flere hændelser har i den seneste tid bidraget til det aktuelle forhandlingsstop. Israel undlod således at gennemføre en aftalt fangeløsladelse den 29. marts. Dermed fandt Palæstina sig løst af forpligtelsen til ikke i forhandlingsfasen at tage initiativer i FN-sporet. Præsident Abbas underskrev derfor den 1. april tiltrædelsesansøgninger til 15 internationale konventioner. Der er tale om den fjerde Haagkonvention om regler og vedtægter for krig til lands, Genèvekonventionerne om beskyttelse af ofre i væbnede konflikter, Wienerkonventioner om diplomatiske og konsulære forbindelser samt en række FN-konventioner med fokus på menneskerettigheder.

Den 23. april underskrev PLO/Fatah og Hamas en forsoningsaftale. I henhold til aftalen skal præsident Abbas inden for 5 uger - altså her i maj - offentliggøre en teknokratregering under sin overordnede ledelse med afholdelse af præsident- og parlamentsvalg se-

nest 6 måneder herefter. Det vil i givet fald blive de første nationale valg i Palæstina i knap 10 år, hvilket i sig selv vil være et stort skridt hen imod en påkrævet demokratisk legitimering af det palæstinensiske styre i de besatte områder. Den nævnte teknokratiske overgangsregering får ifølge præsident Abbas ikke deltagelse af Hamas, og Abbas vil selv indtage posten som premierminister i overgangsregeringen.

Israel har som reaktion på aftalen afvist at fortsætte fredsforhandlingerne med palæstinenserne og bebudet et modsvar. Premierminister Netanyahu har føjet til, at fortsatte forhandlinger ikke fuldstændig kan udelukkes, såfremt forsoningsaftalen bryder sammen. Men ifølge Netanyahu kan Abbas ikke både indgå i forsoningsbestrebelse med Hamas og forhandle med Israel.

EU og Danmark har konsekvent opfordret til palæstinensisk forsoning bag præsident Abbas med samtidig understregelse af, at en palæstinensisk regering må efterleve Mellempøstkvartettens grundlæggende principper. Dvs. 1) anerkendelse af Israels ret til at eksistere, 2) anerkendelse af tidligere aftaler og forpligtelser samt 3) fraskrivelse af brugen af vold. EU og Danmark anser en palæstinensisk forsoning på disse betingelser som et vigtigt element i en kommende palæstinensisk stats sammenhængskraft. En forsoning vil også have afgørende betydning for målet om at nå en tøjtsaftale og en varig fred, der omfatter alle palæstinensere i en kommende palæstinensisk stat, herunder de 1,7 millioner, der bor under uacceptable forhold i Gaza. Udenrigsrepræsentant Ashton har understreget EU's politik i en erklæring den 27. april 2014. Og præsident Abbas har bekræftet, at den kommende overgangsregering vil blive etableret på grundlag af de nævnte tre grundlæggende principper.

Jeg tror ikke, der vil foreligge en afklaret situation, herunder om fredsforhandlingernes mulige videreførelse og forløbet af den palæstinensiske forsoningsproces, når rådsmødet finder sted. Derfor forventer jeg ikke, at rådsmødet vil føre til væsentlige politiske beslutninger fra EU. Det vil være for tidligt at drage konklusioner.

Regeringens linje vil være, at fortsatte meningsfulde forhandlinger mellem de to parter bør støttes. Her vil de fortsatte amerikanske overvejelser og mulige videre skridt spille en helt central rolle. Lykkes det at genetablere konstruktive forhandlinger, vil Danmark selv sagt arbejde for fortsat fuld EU-støtte hertil. Jeg tror imidlertid, at der frem mod den bebudede palæstinensiske overgangsregering af teknokrater senere i maj vil blive trådt vande fra alle sider. Lykkes denne regeringsdannelse, vil der foreligge en situation, som det lige nu er for tidligt at forholde sig konkret til - om end EU og Danmark som tidligere nævnt bakker op om en sådan regering, forudsat den lever op til de anførte politiske betingelser. Hvis en sådan regeringsdannelse ikke lykkes, har vi en situation, der ligeledes vil kræve nye overvejelser i EU.

Nikolaj Villumsen syntes, at man skulle se forsoningsprocessen som noget positivt – særlig hvis både Fatah og Hamas lever op til de udmeldte principper om anerkendelse af Israel. Han fandt det også positivt, at Palæstina beder om at tilslutte sig de internationale konventioner. Hvis det bliver realiseret, vil Israel kunne blive anklaget for krigsforbrydelser, og de ansvarlige vil få deres straf. Det kan have en præventiv effekt i forhold til krænkelser af menneskerettigheder. På den anden side fandt han det dybt bekymrende, at Israel fortsætter med at udvide bosættelserne – en situation, som EU bør rette skarp kritik imod. Det underminerer muligheden for at få en levedygtig stat. EU skal også støtte en palæstinensisk tiltrædelse af internationale konventioner og en forsoningsproces.

Jakob Ellemann-Jensen sagde, at det med at sige, at nu anerkender Hamas Israels ret til at eksistere, og så er den ged barberet, ikke lige var hans tilgang til situationen. Hamas er en terrororganisation, der står på EU's terrorliste. Hvordan vil EU håndtere det, hvis Hamas kommer i regering?

Per Stig Møller pointerede, at en forsoningsregering vil være baseret på en tostatsløsning mellem to stater og ikke tre stater. Han var enig med Jakob Ellemann-Jensen i, at Hamas har en fortid, men hvis Abbas får held til at afsvære vold, regeringen får magtmonopol og ikke taler for Israels udslettelse ("Israel i havet"), er det den politik, EU ønsker af dem. Han måtte udlægge det således, at Syrien ikke længere lægger pres på Gaza. Syrien er brudt sammen, og Iran har p.t. ingen interesse i at bidrage til yderligere spændinger. Derfor er Hamas og Gaza pludselig nødt til at være fremkommelige, og det skal man holde dem fast på.

Per Stig Møller kom også ind på Mellemøstkvartetten, som EU er en del af, men som amerikanerne har sparket ud på et sidespor. Hvad lavede den højtbetalte forhandler, som EU har til at rende rundt dernede? Og hvordan har EU reageret på at blive sparket ud? Han mente, at Israels skepsis er blevet forstærket af, at amerikanerne gav Ukraine en garanti, som de ikke har efterlevet. Israelerne problem er, at de kun har en chance, ellers er det "Israel i havet". Hvis Israel skal ind i en tostatsløsning, skal de derfor have garanti for sikkerhed. I sikkerhedsspørgsmål efterlyser israelerne ikke garanti fra EU, men fra USA. Har det spillet en rolle for Kerrys fiasko, at man ikke kan stole på amerikanernes garantier? Det var muligt, at et åbent møde ikke var egnet til den diskussion, men Per Stig Møller opfordrede til at tænke over det - også når det drøftes i udenrigsministerkredsen.

Mette Bock sagde i forlængelse af Jakob-Ellemanns udtalelser, at der er gode grunde til, at Hamas står på EU's terrorliste. Men hvis Hamas accepterer præmisserne og agerer på det ønskede grundlag, hvad skal der så til for, at Hamas bliver strøget fra terrorlisten? Det er rigtigt, at der er en fortid, man ikke skal glemme, men der er også en fortid, man skal bygge på.

Udenrigsministeren kunne godt støtte Abbas' regering, fordi den – i hvert fald ikke i første omgang – inkluderede medlemmer af Hamas. Støtten fra EU og fra Danmark afhænger også af en sikkerhed for, at pengene ikke går videre til Hamas. Overgangsregeringen er altså Abbas' regering, den har magtmonopolet. Ministeren havde svært ved at se anden udvej end at forsøge at inddæmme Hamas. Hvis ikke man kan dække alle palæstinenserne og alle palæstinensiske områder, bliver det svært at finde en løsning. Han fandt det glædeligt, at Abbas gentagne gange har sagt, at en palæstinensisk samlingsregering vil anerkende Israel og afvise vold. Det kunne muligvis føre til, at Hamas bliver taget af terrorlisten.

Ministeren var enig med Per Stig Møller i, at grunden til, at Hamas bliver lidt blød, skyldes dels de geopolitiske omstændigheder, dels at opbakningen til Hamas forsvinder i Gaza. I den situation har de ikke andet valg end at søge et forlig, og man kunne håbe på, at det borgede for en varig løsning. Over for Jakob Ellemann-Jensen understregede ministeren, at der ikke havde været valg på palæstinensisk område i 10 år, og det i sig selv var en udfordring for legitimiteten. Han mente, at der var en god chance for at få valgt de rigtige ledere på det rigtige tidspunkt. Det var i hvert fald svært at være imod et valg, og forudsætningen for det var, at de to regeringer, der p.t. styrer de palæstinensiske områder, er enige om afholdelsen af valg.

Til Nikolaj Villumsen sagde ministeren, at EU havde vurderet, at det ville give det bedste resultat at stille sig bag USA. Det ændrede dog ikke på, EU er stærkt kritisk over for de ulovlige bosættelser og har den politik over for både Israel og Palæstina, at parterne skal overholde international lovgivning og afholde sig fra voldsanvendelse.

På sit møde med Kerry havde ministeren ikke haft lejlighed til at vende spørgsmålet om betydningen af brudte garantier direkte med ham. Han var ikke sikker på at kunne vurdere situationen bedre end Per Stig Møller selv, men han ville gerne fortsætte drøftelsen på et andet tidspunkt.

Nikolaj Villumsen uddybede at hans pointe var, at man som demokrater også må gå ind for demokrati i Palæstina og være med til at sikre dets forudsætninger, f.eks. i form af et fungerende parlament. Et andet spørgsmål var, hvad resultatet af valget ville munde ud i. Han var enig i vurderingen af, at Hamas er upopulær i Gaza. Måske er situationen lidt anderledes på Vestbredden, men situationen som helhed er underlig, fordi EU og Vesten ikke respekterede det, da Hamas vandt valget. Det er syret, at EU har en fordelagtig handelsaftale med Israel, samtidig med at ministre i den israelske regering taler for etnisk udrensning af palæstinensere.

Nikolaj Villumsen fandt Mette Bocks pointe fornuftig. Kommer der en forsoningsregering, virker det absurd at opretholde Hamas på listen. Han opfordrede til, at man prøver at sikre en forhandlingsløsning og en demokratisk udvikling i Palæstina og samtidig lægger pres på Israel. Israel har i forbindelse med indgåelse af handelsaftaler med EU lovet at overholde demokratiske spilleregler og menneskerettigheder – et løfte israelerne ikke har indfriet.

Per Stig Møller understregede, at Hamas har begået terror, uanset om der kommer fred. Det betød ikke, at han ikke gik ind for en forsoningsregering, men de ansvarlige for forbrydelser i fortiden skal dømmes – også efter en fred. Han tilføjede, at det afgørende for fremtiden i området var, at magtmonopolet er regeringens.

Udenrigsministeren tilsluttede sig Per Stig Møllers udsagn. Det er et fast princip, at når der er begået forbrydelser i forskellige sammenhænge, skal de ansvarlige stilles til ansvar. Hvis en organisation og dens formål forbedrer sig, kan man selvfølgelig diskutere, hvad der skal ske fremover, men det fritager ikke dem, der har begået forbrydelser. Ministeren havde noteret sig Nikolaj Villumsens synspunkter.

4. Arktisk Råd

– *Politisk drøftelse/(Evt.) Rådskonklusioner*

JOIN (2012) 0019

Rådsmøde 3312 – bilag 1 (samlenotat side 8)

Udvalgsmødereferat:

EUU alm. del (12) – bilag 197 (side 691, senest behandlet i EUU 25/1-13)

EUU alm. del (09) – bilag 164 (side 442, behandlet i EUU 4/12-09)

Udenrigsministeren havde ingen bemærkninger til punktet, men modtog spørgsmål.

Edmund Joensen sagde, at en del af forklaringen på, at EU uden held tre gange havde forsøgt at opnå observatørstatus i Arktisk Råd lå i EU's arrogance. Tilbage i 2008 havde EU givet udtryk for et ønske om at styrke styringsformerne i Arktis og ønskede i den forbindelse en styrende rolle i det høje nord. Efter modstand fra bl.a. Canada blev EU tvunget til at ændre sin formelle strategi. Fra juni 2012 havde Kommissionens holdning været mere ydmyg og i stedet for at ville styre, ville EU deltage i et internationalt samarbejde i Arktis. Edmund Joensen mente dog, at EU stadig gik efter en styrende rolle i det arktiske område. EU fastholder f.eks. en handelsboykot imod Færøerne, og han stillede sig spørgende over for ministerens udsagn om, at EU har en tilgang, der skal sikre et fredeligt Arktis. Hvordan skulle det forstås, når EU samtidig fører en uciviliseret handelskrig?

Edmund Joensen var enig med Canada i, at handelsboykotten af produkter fra Færøerne og Canada skal ophæves, hvis EU skal have observatørstatus. Han mente også, at Danmark burde indtage en lignende holdning til handelsboykot imod Færøerne, men det løb var sikkert kørt. Ville ministeren på rådsmødet i Bruxelles forklare Rådet, at en fortsat boykot af Færøerne er uforenelig med EU's ønske om at etablere et samarbejde med de arktiske lande?

Udenrigsministeren svarede, at der ikke var en ministerdrøftelse af emnet på rådsmødet. Punktet ville blive læst højt til orientering, og ministeren regnede ikke selv med at tage ordet. Ministeren forstod den færøske frustration over boykotten, og man havde fra dansk side gjort, hvad man kunne, for at hjælpe Færøerne. Han håbede, at det bevægede sig i den rigtige retning, og nogle ting var da også faldet på plads – også i forhold til Norge.

Den danske holdning var, at det var en god idé, at EU får observatørstatus, men ikke fungerer som en styrende kraft i Arktisk Råd. På sigt vil også Færøerne og Grønland kunne drage nytte af investeringer fra andre europæiske lande, og ministeren mente, der var brug for at styrke hele regelsættet omkring det arktiske område. Den tidligere udenrigsminister Per Stig Møller havde på fremragende vis fået etableret det første regelsæt i form af Ilulissaterklæringen og påbegyndt en multilateral tilgang til de arktiske kyststater. Ministeren mente, at Edmund Joensen havde en pointe i, at det ikke ligger helt fast, hvad rollen som observatør bør indeholde. Og hvordan udnytter man i respekt for de arktiske stater bedst, at EU, Kina osv. gerne vil være observatører? Den diskussion bliver mere og mere aktuel, i takt med at flere og flere lande gerne vil fungere som observatører, og ministeren ville meget gerne fortsætte den med både Færøerne og Grønland.

5. Menneskerettigheder – retningslinjer vedr. EU's tilgang til fremme og beskyttelse af ytringsfrihed, online og offline.

– *Vedtagelse*

Rådsmøde 3312 – bilag 1 (samlenotat side 11)

Ministeren havde ingen bemærkninger til dette punkt.

6. Eventuelt

Ministeren havde ingen bemærkninger til dette punkt.

7. Siden sidst

Ministeren havde ingen bemærkninger til dette punkt.

Punkt 2. Rådsmøde nr. 3313 (almindelige anliggender) den 13. maj 2014

Udenrigsministeren forelagde det ene punkt på rådsmødet til orientering.

1. Forberedelse af Det Europæiske Råd den 26.-27. juni 2014

– *Politisk drøftelse*

Rådsmøde 3313 – bilag 1 (samlenotat side 2)

EUU alm. del (13) – bilag 435 (fortrolig) (udkast til kommenteret dagsorden vedr. mødet i DER 26-27/6-14) (papiromdelt på Det Europæiske Råd 26-27/06-14 – bilag 1)

Udenrigsministeren: For så vidt angår forberedelsen af mødet i Det Europæiske Råd den 26.-27. juni, forventer jeg, at Kommissionen vil præsentere den kommenterede dagsorden. Den egentlige substansdrøftelse af dagsordenen for mødet i Det Europæiske Råd vil først finde sted på vores møde den 20. juni umiddelbart forud for topmødet og i de øvrige relevante rådsformationer, som udvalget vil få forelagt af ressortministrene. Jeg vil dog gerne kort nævne de emner, som jeg på nuværende tidspunkt regner med vil være de vigtigste på mødet i Det Europæiske Råd i juni.

For det første forventer jeg, at der igen vil være væsentligt fokus på EU's klima- og energipolitik. Kommissionen forventes under dette punkt at fremlægge en kortlægning af EU's energisikkerhed, som det blev foreslået af Danmark på mødet i Det Europæiske Råd i marts måned. I den forbindelse vil Kommissionen også fremlægge en konkret handlingsplan for, hvordan EU kan øge energisikkerheden fremover. Derudover forventer jeg, at der vil blive gjort status på forhandlingerne om EU's klima- og energimål for 2030 og gennemførelsen af det indre energimarked. Som bekendt er der lagt op til, at Det Europæiske Råd først på sit møde i oktober skal træffe beslutning om 2030-klima- og energipakken.

For det andet forventer jeg en drøftelse af det europæiske semester. Det er som bekendt den proces, der udstikker de økonomisk-politiske retningslinjer for medlemsstaternes nationale reform- og konvergensprogrammer, og Det Europæiske Råd skal drøfte de endelige landespecifikke anbefalinger for 2014.

For det tredje forventer jeg, at Det Europæiske Råd vil have en drøftelse af de nye strategiske retningslinjer for retlige og indre anliggender. De skal afløse det nuværende Stockholmprogram, der udløber ved udgangen af 2014.

Endelig forventer jeg, at Det Europæiske Råd vil drøfte udnævnelsen af den kommende Europa-Kommission. Det er dog endnu uklart, hvordan denne proces kommer til at forløbe. Afhængigt af udviklingen vil der naturligvis kunne komme yderligere emner på dagsordenen. Som nævnt kommer jeg tilbage til udvalget den 20. juni, hvor vi vil have en mere detaljeret drøftelse af dagsordenen for Det Europæiske Råd i juni.

Formanden takkede for forelæggelsen. Der var ingen bemærkninger fra udvalget.

2. Eventuelt

Ministeren havde ingen bemærkninger til dette punkt.

3. Siden sidst

Ministeren havde ingen bemærkninger til dette punkt.

Punkt 3. Samråd med udenrigsministeren vedr. samrådsspørgsmål G om GAC-frokostdrøftelse vedr. subsidiaritet og nationale parlamenter

EUU alm. del (13) - samrådsspørgsmål G

Samrådsspørgsmål G:

Stillet af Eva Kjer Hansen (V)

"Ministeren bedes redegøre for, hvorfor han valgte ikke at orientere Europaudvalget om den frokostdrøftelse vedrørende subsidiaritet og nationale parlamenter, som fandt sted i forbindelse med rådsmødet om generelle anliggender den 18. marts 2014. Ministeren bedes ligeledes redegøre for, hvad han evt. har sagt under denne drøftelse."

Udenrigsministeren: Udvalget har bedt mig redegøre for, hvorfor jeg ikke forud for rådsmødet for almindelige anliggender den 18. marts orienterede udvalget om den planlagte frokostdrøftelse om subsidiaritet. Udvalget har også bedt mig redegøre for, hvad jeg sagde under drøftelsen.

Lad mig starte med at sige, at jeg sætter pris på det gode og tillidsfulde samarbejde med Europaudvalget. Jeg synes på mange måder, at vores model kan være et forbillede for andre medlemslande, og jeg mener generelt, at vi har en god dialog om EU-sagerne. Det gælder både i forbindelse med de formelle forelæggelser af rådsmøderne og de uformelle arrangementer, hvor vi har lejlighed til at drøfte mere generelle europapolitiske forhold.

Hvad rådsmøderne angår, er udgangspunktet, at regeringen forelægger punkterne på dagsordenen for rådsmødet. Når jeg ikke nævnte frokostdrøftelsen under min forelæggelse den 14. marts, skyldtes det, at der ikke var tale om et punkt på rådsmødedagsordenen, og at der i øvrigt ikke var nogen konkret sammenhæng til punkterne på dagsordenen. Vurderingen var derfor, at frokostdrøftelsen havde en sådan uforpligtende karakter, at den ikke skulle forelægges. På given forespørgsel har jeg imidlertid ingen problemer overhovedet med at delagtiggøre udvalget i drøftelsen under den pågældende frokost, så godt jeg nu husker den og kan rekonstruere den ud fra min hukommelse og personlige noter. Frokosterne er jo netop uformelle, og der deltager kun ministre.

Lad mig i den forbindelse sige et par ord om frokostdrøftelser på rådsmøderne helt overordnet. Ved rådsmøder er der etableret en form for praksis for, at formandskabet er vært for en ministerfrokost, hvis der er behov for det, f.eks. hvis rådsmøderne er heldagsmøder. De er ikke nævnt i traktaten eller i Rådets forretningsorden og har derfor ikke nogen formel funktion. Det siger sig selv, at der ikke kan træffes formelle beslutninger på frokostdrøftelserne.

I nogle tilfælde bruges frokosterne til at drøfte sager, som vedrører punkter på dagsordenen. Det sker f.eks., når vi i forbindelse med møder i Rådet for Almindelige Anliggender på frokosten drøfter forberedelse af møderne i Det Europæiske Råd med DER-formanden. Det ændrer imidlertid ikke på, at den formelle behandling sker på selve råds-

mødet, og i sådanne tilfælde forelægges punkterne naturligvis for Europaudvalget forud for rådsmødet.

I de fleste tilfælde – og her er der tale om hovedregelen – bruges frokosterne som en anledning til, at ministrene uden deltagelse af embedsmænd kan have en fri og uforpligtende drøftelse af forskellige relevante problemstillinger. På den måde har frokostdrøftelserne i Rådet lidt samme karakter som de uformelle morgenmadsmøder, jeg løbende har med jer. Frokostdrøftelserne er altså først og fremmest en slags frirum, hvor ministrene kan tænke højt. Der er ikke en forudgående forberedelse i Coreper. Der bliver ikke taget referat; og hvis der konkluderes, er det alene på formandskabets eget ansvar. Det kan bestemt have sin værdi. Og det var netop den type drøftelse, der var tale om med hensyn til subsidiaritetsdrøftelsen i marts. Når det er sagt, vil jeg gerne tilføje, at jeg godt forstår, at udvalget finder en drøftelse om subsidiaritet interessant, selv om der altså kun var tale om en uformel frokostdrøftelse. Jeg vil derfor fremadrettet være opmærksom på, om der kunne være uformelle drøftelser af særlig interesse for udvalget, som jeg i givet fald vil dele med jer.

Inden jeg kommer til, hvad jeg sagde under drøftelsen, vil jeg tillade mig at bruge lidt tid på at præsentere baggrunden. Subsidiaritetsdrøftelsen fandt sted på foranledning af min hollandske kollega, Frans Timmermans. Som I ved, har den hollandske regering gennemført sin egen interne subsidiaritetsundersøgelse og generelt været drivende i forhold til at sætte dette emne til debat i en europæisk kontekst. Hvad der startede som en udløber af det hollandske regeringsgrundlag i form af en undersøgelse af, om Kommissionen i alle tilfælde følger traktatens bestemmelser om subsidiaritet, har siden udviklet sig til en mere overordnet debat om EU's udvikling. Det vil sige: Hvilken retning skal EU udvikle sig i, og hvilke principper og prioriteter skal være styrende?

For ikke så længe siden, den 11. april 2014, havde vi i forbindelse med beslutningsforslag nr. 41 netop en drøftelse om den hollandske regerings subsidiaritetsundersøgelse og den britiske regerings kompetenceundersøgelse i Folketingssalen. Ved den lejlighed kom vi godt rundt om emnet. Jeg skal derfor ikke gå i detaljer i dag. Den overordnede stemning blandt medlemslandene er, at der først og fremmest er behov for at se på, hvordan vi kan få et bedre EU - ikke mindre EU og ikke mere EU, men et bedre EU. Det er i den sammenhæng, at blandt andre min hollandske kollega, min tyske kollega og kommissionsformand Barroso taler om, at EU skal være mere fokuseret og koncentrere sig om de store sager, hvor der er en reel europæisk merværdi.

Forud for drøftelsen havde det græske formandskab udarbejdet et oplæg med en række spørgsmål, som bl.a. handlede om, hvordan man på et mere praktisk plan kan styrke arbejdet med subsidiaritet. Drøftelserne under frokosten havde imidlertid i høj grad fokus på Ukraine, særlig i relation til spørgsmålet om forsyningssikkerhed, som jo indgik i forberedelsen af Det Europæiske Råd, der skulle finde sted et par dage senere. Derfor deltog Herman Van Rompuy også i frokosten. På Ukrainespørgsmålet lå jeg naturligvis inden for den linje, som jeg har redegjort for løbende over for udvalget.

Med hensyn til drøftelsen om subsidiaritet var fokus især på, om man fra Rådets side kunne – eller burde – definere en form for retningsangivelse for den kommende Kommission. Det var der generelt opbakning til på et overordnet niveau. Flere fremhævede dog, at Kommissionens uafhængighed og initiativret ikke må begrænses. Jeg ytrede støtte til det hollandske initiativ om at styrke debatten om EU's prioriteringer og Barrosos budskab om, at EU skal være stor på store ting og mindre på små. Desuden argumenterede jeg for, at dialogen mellem de nationale parlamenter og Kommissionen burde styrkes, og at det samtidig kunne være nyttigt, hvis Rådet overvejede nogle overordnede prioriteter, som den kommende Kommission kunne lade sig inspirere af. Derudover argumenterede jeg for, at Rådet for Almindelige Anliggender påtog sig en større rolle i forhold til løbende at drøfte EU's overordnede udvikling. I forlængelse af dette pegede jeg bl.a. på energisikkerhed som et konkret og oplagt emne til større fokus i de kommende år.

Jeg vil gerne gentage, at der var tale om helt overordnede drøftelser. Jeg forventer ikke, at det græske formandskab følger op med en ny drøftelse eller sætter sagen på dagsordenen på et senere rådsmøde. Hvad angår hovedtemaet om krav til den kommende Kommission, er der tale om en problemstilling, som stadig er under udvikling. Det hænger naturligvis tæt sammen med udpegelsen af den nye Kommission og dermed også den nye kommissionsformand. Jeg vil derfor foreslå, at vi vender tilbage til den sag på vores uformelle møde den 20. maj.

Formanden takkede for svaret. Hun var forbavset over, at man ikke ville forelægge uformelle og uforpligtende drøftelser i udvalget, og over, at det kunne komme bag på regeringen, at udvalget gerne vil orienteres, når et emne, det har arbejdet meget med, bliver diskuteret. Hun takkede for tilsagnet om fremover at orientere udvalget – hun havde bare troet, det var gældende praksis. Formanden gik ud fra, at ministerens tilsagn ville blive drøftet i regeringen, så situationen ikke gentager sig i andre ministerier. Hvis det var svært for regeringen at skelne mellem relevant og irrelevant, kunne man jo ændre beretningerne om forelæggelse, så det bliver tydeligere, hvad der skal forelægges.

Formanden ærgrede sig over, at ministeren under frokosten havde forsømt muligheden for at nævne Europaudvalgets 23 forslag til at styrke de nationale parlamenters rolle i EU. Der udvises ellers stor interesse for dem, og embedsmænd fra andre regeringer henvender sig for at høre mere. Hun havde troet, at ministeren delte ønsket om at styrke den europæiske debat gennem stærkere engagement i de nationale parlamenter. Formanden forstod på ministeren, at der primært havde været fokus på subsidiaritetsdrøftelserne i Holland, og der havde, så vidt hun forstod, ikke været et dansk bidrag i den proces.

Formanden gentog, at regeringen som en selvfølge bør overveje, hvilke uformelle drøftelser Europaudvalget skal orienteres om, fordi udvalget er interesseret i en bred europapolitisk diskussion, ikke kun i diverse dagsordenspunkter.

Udenrigsministeren svarede, at der selvfølgelig er en løbende vurdering af, hvad udvalget skal inddrages i. Men så vidt han forstod, havde normal praksis også under den tidligere regering været, at man ikke orienterede om frokostdrøftelser, der ikke knytter an til

dagsordenerne. Han var nu blevet opmærksom på, at der er en helt særlig interesse for subsidiaritetsprincipperne og de nationale parlamenters inddragelse. Fremover skulle han nok forelægge eventuelle drøftelser af emnet for udvalget.

Diskussionen var hurtigt kommet til at handle om Ukraine, fortalte ministeren. På trods af det havde han gjort opmærksom på den danske interesse for inddragelse af de nationale parlamenter, men med 28 ministre, oplæg og kun 1½ time til rådighed havde der ikke været mulighed for at gå i detaljer med de konkrete forslag. Ministeren ville gerne bidrage til, at nogle af de gode ideer bliver taget videre i forskelligt regi. Nogle af ideerne er dog ret vidtgående og kræver en grundigere diskussion, hvis ikke ligefrem traktatændringer. Frokostdrøftelsen havde som sagt været meget overordnet og ikke ført til nogen klokkeklare konklusioner.

Mette Bock spurgte om, hvornår der ringer en klokke hos ministeren, hvis ikke den ringer, når det handler om subsidiaritet. Hun spurgte, om der på mødet var en erkendelse af, at spørgsmålet om subsidiaritet og om EU's udvikling skal på dagsordenen i de kommende år, eller om den diskussion skal foregå i hjørnerne.

Udenrigsministeren svarede, at hans fornemmelse var, at diskussionen om, hvad EU skal og ikke skal fremover, blev taget meget alvorligt af alle. Der er forskellige holdninger på færde, f.eks. har der været tradition for, at Kommissionen skal være uafhængig og ikke underlægges Rådet. En anden diskussion handler om, hvordan man sikrer en større sammenhæng mellem de nationale befolkninger, deres respektive parlamenter og EU. Ministerens eget bud var, at det politiske indhold, som EU vedtager og diskuterer, skal være mere nærværende i befolkningen, og at det skal være tydeligt, at det, der tages op på europæisk plan, hører hjemme der. Men de forskellige lande har forskellige holdninger og prioriteter. Det er en stor diskussion, der skal tages struktureret. Ministeren fortalte, at mødeforberedelsen bestod af de tre ret overordnede spørgsmål at diskutere ud fra, som han havde redegjort for.

Nikolaj Villumsen var enig i, at en orientering ville have været relevant, og opfordrede ministeren til at orientere udvalget fremover. Han spurgte, om ministeren havde nævnt de problemer med dagpengene, som man sidder med efter Kommissionens åbningskrivelse mod Finland, og om der var opbakning til det synspunkt, at EU ikke bør blande sig i den sag.

Udenrigsministeren svarede, at han ikke havde nævnt den sag, da det var en principiel diskussion om, hvordan man skaber klarhed i EU's prioriteter.

Formanden bad om at få oversendt regeringens svar på de tre overordnede spørgsmål.

Udenrigsministeren svarede, at der ikke fandtes skriftlige svar. Spørgsmålene fungerede som oplæg til en mundtlig diskussion.